

Valvontaosasto

11.1.2022

Maa- ja metsätalousministeriön pyyntö 4.11.2021 (VN/12277/2021)

Tullin lausunto luonnoksesta laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Tullilta lausuntoa luonnoksesta laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Tulli on tutustunut esitykseen ja lausuu seuraavaa:

Toimivalta ja resurssit

Luonnoksessa Tullille ehdotetaan säädettäväksi *toimivalta valvoa eläinten hyvinvointisäännösten noudattamista EU:n sisärajoilla, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon. Tulli suorittaisi valvontaa muiden valvontaviranomaisten ohella, eli kyse olisi rinnakkaisesta valvontatoimivallasta. Tämä olisi luonnoksen mukaan tarkoituksenmukaista erityisesti ehdotetun koiran- ja kissanpentujen tuontikiellon valvontaa ajatellen.* Ehdotetun säännöksen mukaan alle puolivuotiaiden koiran- ja kissanpentujen maahantuonti Suomessa tapahtuvaa myyntiä varten kiellettäisiin kokonaan. Säännöstä sovellettaisiin sekä Euroopan unionin ulkopuolelta että Euroopan unionin jäsenvaltiosta tapahtuvaan tuontiin.

Käytännössä valvontavastuu tämän säädöksen osalta jäisi Tullille, koska Tulli on ainoana toimivaltaisena viranomaisena maahantuloaikalla. Tullissa ei työskentele eläinlääkäreitä, jotka voisivat tehdä eläimille kliinisiä tutkimuksia. Valvontaa tekevä henkilöstömme ei ole rokotettu rabiasta eli vesikauhua vastaan ehkäisevästi, joten pentujen iän tarkastaminen hampaista ei tule kysymykseen. Tulli katsoo, että alle puolivuotiaiden pentujen tuontikiellon valvonta on haasteellista ilman eläinterveysviranomaisten läsnäoloa, tai edellyttää vähintäänkin koulutusta ja tukea eläinterveysviranomaisilta, myös virka-ajan ulkopuolella.

Luonnoksessa todetaan myös, että *Tullin valvonta tapahtuisi edelleen sen resurssien puitteissa ja muun sisämarkkinavalvonnan yhteydessä, eikä esitetty muutos aiheuttaisi Tullille lisäkustannuksia tai lisäresurssitarpeita.*

Tämä kohta on tärkeä muistaa, kun tavoitteita jatkossa asetetaan tämän tehtävän osalle. Tullin valvontatoimien tulee sisäliikenteessä aina olla kohdennettuja ja profiloituihin tai ennakkolliseen tietoon perustuvia, joten kohdentamiseen ja tiedonhankintaan sitoutuu resursseja, kuten myös valvonnassa havaittujen poikkeamien käsittelyyn.

Virka-ajan ulkopuoleinen eläinten hyvinvoinnin valvonta

Luonnoksesta on poistettu aiempaan lakiehdotukseen sisältynyt maakunnan velvollisuus järjestää eläinten hyvinvoinnin valvonta myös virka-ajan ulkopuolella, koska se edellyttäisi lisäresursseja valvontaan sekä kunnissa että aluehallintovirastoissa.

Tulli pitää tätä poistoa erittäin valitettavana, koska Tullille on lisätty toimivaltaa useiden eläimiin liittyvien lainsäädäntösektoreiden valvonnassa. Tulli on jo aiempien lakiuudistusten myötä tuonut vahvasti esille, että Tulli tulee tarvitsemaan apua mm. eläinten hyvinvoinnin arvioimiseksi erilaisissa valvontatilanteissa, joihin Tullin eläinalan osaaminen ei riitä. Virka-ajan ulkopuolinen asiantuntija-apu olisi Tullin näkemyksen mukaan ehdottomasti turvattava, koska Tulli työskentelee maahantulopaikoilla myös virka-ajan ulkopuolella.

Tässä luonnoksessa tuodaan ilmi, että Tullin integroiminen osaksi valvontakoneistoa edellyttää kuitenkin Ruokaviraston ja aluehallintovirastojen kanssa laadittavaa yhteistä toimintamallia sekä riittävää ohjeistusta ja koulutusta. Toimintamalliin liittyen valvontaviranomaisten tulisi esimerkiksi sopia tilannekuvan ylläpidosta ja tiedonkulusta sekä nimetä yhteyshenkilöt eri alueille.

Jotta yhteinen toimintamalli saadaan laadittua, on Tullin näkemyksen mukaan sovittava myös virka-ajan ulkopuolisen ajan kattavasta 24/7-toimintamallista.

Kielletyt välineet ja laitteet

Pykälässä 18 säädettäisiin eräiden eläimille ilmeistä tarpeetonta kipua, kärsimystä tai vahingon vaaraa aiheuttavien välineiden ja laitteiden kiellosta. Näiden välineiden ja laitteiden markkinointi, maahantuonti, valmistus, myynti ja muu luovutus, käyttö ja hallussapito olisi kiellettyä. Tulli valvoo maahantuontia ja pitää hyvänä sähköpantojen sekä muiden eläimeen kiinnitettävien sähköiskuja antavien laitteiden lisäämistä kiellettyihin laitteisiin.

Tiia Sulander-Seppänen
tulliylitarkastaja

Dokumenttia ei ole allekirjoitettu koronaan liittyvistä työtapojen muutoksista johtuen.

Jakelu Maa- ja metsätalousministeriö (sähköisesti: kirjaamo@mmm.fi)

Tiedoksi Tullin valvontaosasto ja toimipaikkaosasto